

SKĄD SIĘ BIERZE HALNY WIATR?

Odkąd Tatry — Tatrami, a Zakopane — Zakopanem goście naszych najwyższych gór i ich stolicy interesowali się halnym wiatrem. Musieli się nim interesować, gdyż halny po prostu nie daje ludziom spokoju. Medycyna zna pojęcie „choroby fenowej”. Ludzie chorzy na serce odczuwają poważne dolegliwości wtedy, gdy wieje. Każdorazowo zwiastunem halnego wiatru jest silny i gwałtowny spadek ciśnienia. Stąd owe odczuwalne dolegliwości „sercowców”, a także inne objawy np. apatii, chandry, czy wręcz „wielkiego” nastroju. Jesień — podobnie, jak wiosna — to okres szczególnie często występujących zjawisk nioszących pod Giewontem nazwę „halny wiatr”.

Skąd on się bierze? Ano na pewno nie jest tak, jak się kiedyś mówiło, że halny jest następstwem napływu suchego i gorącego powietrza hen z Sahary. Jest to w istocie porywisty wiatr południowy, wiejący na Podhalu, a powstaje w specyficznych warunkach układu barycznego. Obrazowo sprawę da się przedstawić tak: na południe od Tatr, a więc u sąsiedów Słowaków, powstaje obszar wysokiego ciśnienia. W tym samym czasie i nas, a więc po północnej stronie Tatr, występuje niskie ciśnienie powietrza. Dąży ono do wyrównania i musi pokonać stojące jak mur Tatry. Masy powietrza „szturmuje” zatem od południa Tatry i wtedy tworzy się charakterystyczny wach chmur, znakomicie widziany zwykle z Zakopanego wiszący nad Giewontem i Czerwonymi Wierchami. W czasie owego wspinania się od południa masy powietrza ochładzają się, przysiadają się przez grań Tatr i spadając w dół ogrzewają się. Obliczono, iż temperatura powietrza podnosi się o jeden stopień na każde sto metrów spadku. Wiatr halny dmucha wtedy ciepłymi; wiosną topi śnieg, jesienią sprzyja dojrzewaniu zbóż. Znawcy tematu

mówią o halnym wietrze, że jest to wiatr miejscowy, że zwykle nie sięga poza linię Witów — Ciche — Bukowina Tatrzańska. Ale i mieszkańcy Krakowa wiedzą kiedy w Tatrach „duje”. Wiedzą i czują halny wiatr mieszkańcy Nowego Sącza.

Halne wiatry mogą wieść parę godzin, mogą i najczęściej wieść dwa — trzy dni. Wspomina się rok

1931, gdy wiał halny-rekordzista: jedenaście dni. Obliczono też, że średnia prędkość tatrzańskiego wiatru halnego wynosi w Zakopanem od 25 do 30 metrów na sekundę, a na granicach Tatr w porównaniu do 60 metrów na sekundę. Jak dotąd rekordową prędkość, a i rekordową ilość zniszczeń osiągnął „halny stulecia” w maju 1968 roku — zanotowano wówczas szybkość 60 metrów na

sekundę, tj. blisko 280 kilometrów na godzinę.

No cóż, halny jest wpisany w rejestr zakopiańsko-tatrzańskich osobliwości, zajmowali się nim poeci i pisarze, a przeżywali i przeżywają jego obecność mieszkańcy i goście całego Podtatrza. Nazwa tego wiatru jest góralska, więc uszanujmy prawidłową nazwę: halny, w żadnym wypadku „halniak”, bo to po prostu nazwa cęperska.

Bill Kazmaier z USA bez trudu utrzymuje na ramionach aż dwie londyńskie modelki — nic dziwnego — jest mistrzem w podnoszeniu ciężarów! CAF — AP

„POLICYJNE” FOTKI

Spora konsternacja wśród władz policji Londynu wywołały liczne nagłe zdjęcia urzędniczek policji kryminalnej Jackie Jeffries, które kursowały w świecie przestępczym stolicy Anglii.

Sprawa wyjaśniła się. Zdjęcia robił jej przyjaciel Ray Walton, za którego policjantka miała wyjść za mąż i który zostawił te zdjęcia w samochodzie.

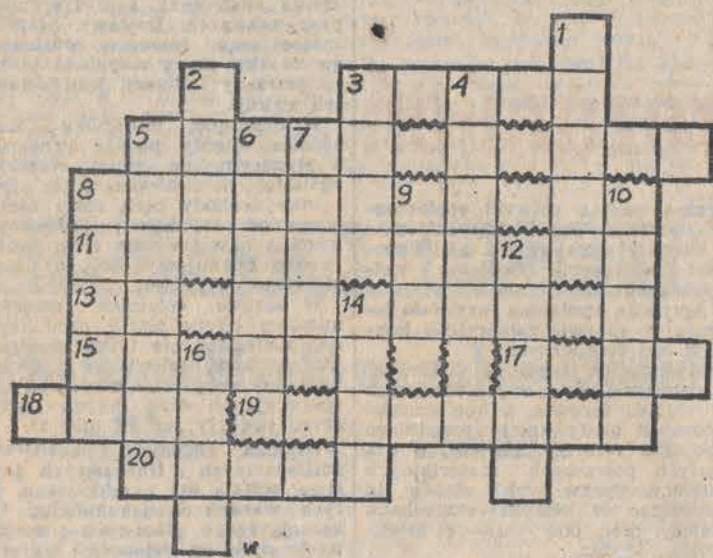
Samochód został mu skradziony, a złodzieje zorientowawszy się mogą przedstawiać fotografię pięknej kobiety, natchmiast wykonali setki odbitek, które poszły w obieg.

Początkowo obawiano się, że zdjęcia zostaną wykorzystane w celach szantażu, ale do tego nie doszło. Panna Jeffries pozostała nadal w służbie policyjnej, ale została przeniesiona do innego miasta.

ROZKOSZE ŁAMANIA GŁOWY 196

REDAGUJE JERZY KAŁUŻKA

KRZYŻÓWKA

Rozwiązanie: 1. Wynalazek Marconiego i Popowa, 5. Wybitny pisarz rosyjski („Bracia Karamazow”), 8. Ojciec króla Stanisława Augusta, 11. Grecki filozof ze szkoły jonskiej, 13. Chodzi po linie nad przepaścią, 15. Najmniejsza jednostka informacji metrycznej otrzymanej po wykonaniu doświadczenia, 17... Błocaw, 18. Atrybut kelnera, 19. Odwołanie do orzeczenia niższej instancji do wyższej, 20. Najszybszy sposób pływania.

Pionowo: 1. Popularna spikerka polskiej telewizji, 2. Domowa wychowawczyni dzieci w wieku przedszkolnym, 3. Pieśń patriotyczna F. Nowowiejskiego, 4. Zewnętrzna pośloność, 5. Dawniejsze Stalino w Donieckim Zagłębiu Węgłowym, 6. Ptak z rzedu wróblowatych, 7. Poeta włoski, autor „Jerolimny wyzwolonej”, 8. Daktylowa, kokosowa lub sagowa, 9. Smuga świetlna jako przedłużenie komety, 10. Pismo założone przez Lenina, 12. Przedmiot, 14. Rodzaj pulpetów gotowanych na rosole, 16. Ciężar opakowania towaru. (JK)

Do rozlosowania: 1. wartościowych nagród książkowych — termin nadsyłania rozwiązań tygodniowy.

Rozwiązanie „Rozkoszy łamania głowy” nr 194

Wirówka: Aragon, klaser, elegat, gambit, Messal, ustawa.

Krzyżówka: Pionowo — rabus, Orbis, urwis, wargi, majak, TASS, rant, ana, tawerna, Parys, przepok, zło, owal, saka, wywar, dipol, ocena, burak, kalum, Pionowo — burta, Urea, świstak, osm, bojar, sekta, Ares, annal, Saros, nerwy, wypadek, neta, powab, zawór, zapal, orlon, Gina, rok.

Nagrody książkowe wylosowali: Adam Pietrasik Deboleka 83 — Brzeźno 98-275, Andrzej Masterek Opoczno ul. Staramiejska 6, Czesław Płucienik Łódź ul. Rewolucji 1905 roku nr 58, Stanisław Wrona Głowno ul. Swoboda 4, Marianna Pawłowska Zduniska Wola ul. Pomorska 21/61. Odbiór nagród w sekretariacie naszej redakcji. (JK)

REBUS

Z przedstawionego rebusu należy odczytać imię i nazwisko pierwszego solisty baletu Teatru Wielkiego w Łodzi — laureata I Ogólnopolskiego Konkursu Choreograficznego w Łodzi Jego sceniczne postacie to: Rudobrody w „Jeziorko labeckim”, Władca w „Gajane”, Drozdzemajster w „Dziadko do orzechów” oraz Charon w „Orfeusz”. (JK)

Do rozlosowania: 10 biletów wstępu na aktualne spektakle do Teatru Wielkiego w Łodzi — termin nadsyłania rozwiązań tygodniowy.

BARAN (21. 03. — 20. 04.). W tym tygodniu poznasz osobę, z którą nawiąże przyjaźń stonki. Nie wykręcaj się od zobowiązań, które przecież sam na siebie przyjąłeś.

BYK (21. 04. — 21. 05.). W tych dniach osiągnięcia zawodowe połączą z sobą korzyści materialne. Zachowaj jednak umiar w szafowaniu funduszami, Cze-

kają Cię wkrótce znaczne wydatki.

BLIŹNIĘTA (22. 05. — 21. 06.). Dla wielu bliźniąt tydzień decydujący w różnych sprawach. Można się spodziewać zmian zarówno w pracy, jak i w życiu domowym. Niespodziewany wyjazd do rodziny.

RAK (22. 06. — 22. 07.). Jeśli masz pomysły, to najbliższy tydzień jest szczęśliwym okresem dla ich brzościwistnienia. W domu przyznają atmosferę i pełną harmonia.

LEW (23. 07. — 23. 08.). Tydzień udany pod każdym względem. Jakiś zakup spełni Two pragnie-

ZNANKI ODIAKU

nia. Ktoś bliski oczekuje wyrazów sympatii i uznania.

PANNA (24. 08. — 23. 09.). Zastanów się nad swoim możliwościami. Wszystko przemawia „za”. W najbliższych dniach otrzymasz wiadomość, na którą od dawna czekałeś.

WAGA (24. 09. — 23. 10.). Wrót

do spraw odłożonych „na półkę”. Wiele z nich wymaga ponownego rozpatrzenia. Pomoc przyjaciół — wskazana. Wyjazd tzw. relaksacyjny poprawi Two samopoczucie.

SKORPION (24. 10. — 23. 11.). Tydzień udanych posunięć. Masz perspektywę osiągnięcia kolejnego sukcesu zawodowego. W uczu-

ciach — posucha. Zastanów się, czy to nie z Twojej winy.

STRZELEC (23. 11. — 21. 12.). Zaufaj zespołowi. Wspólne poczynania mogą doprowadzić do korzystnego finału. Dotychczasowe niepokoje nie mają podstaw. Wyolbrzymiasz sytuację.

KOZIOROŻEC (22. 12. — 20. 01.). Uporządkuj sprawy finansowe przed podjęciem kolejnych zadań. Nie tak nie przeszkadza w pracy, jak zaiego długi i zobowiązania. Długo oczekiwany list na pewno przyjdzie w najbliższym tygodniu.

WODNIK (21. 01. — 19. 02.). Bardzo udane dni. Spotkania towa-

Rozmowa z doc. dr CEZARYM JÓZEFIAKIEM — ekonomistą, pracownikiem naukowym Uniwersytetu Łódzkiego, członkiem Komisji d.s. Reformy Gospodarczej.

Wyptynąć na spokojniejsze wody

Weekend w stylu australijskim

Kiedyś, bardzo dawno, kiedy Australijczycy wymyślili sobie pięciodniowy tydzień pracy...

Soboty stały się dniami wolnymi dla wszystkich. Przeszły pracować tramwaje i autobusy...

Teatry, kina, ogrody zoologiczne i botaniczne, sklepy i wielkie domy towarowe...

Nie zatem dziwnego, że już od poniedziałku zaczęto przemysłowo o zmianach, które wprowadzono w życie...

Wbrew nieśmiałyemu protestom niektórych, w najbliższą sobotę pracowały wodociągi i elektrownie...

Ta refleksja zrodziła się w mnie wtedy, kiedy zabrałem się do pilnego studiowania różnych listów...

Argumenty niektórych dyskutantów (np. w handlu, komunikacji czy w ogóle w usługach...

Oczywiście, sprawa ta do absurdu. Zdać sobie bowiem sprawę z tego, że nikt rozsądny nie przystanie na takie postulaty...

Zawód — obojętnie jaki — człowiek wybiera sobie sam. Na decyzję taką składa się wiele czynników...

Jest dla mnie rzeczą oczywistą, że są i takie zawody, w których możliwe jest wprowadzenie wolnych sobót i niedziel...

Nie musimy ulegać — w tym szczególnym przypadku — głośnym wołaniom. A argument, że chcą tego ludzie pracy...

Każdy sam wie, albo też ma znajomych, którzy już wiedzą z całą pewnością. Mogą cytować przykłady, służyć adresami...

Z tego, że sprawa nie jest kryształowo czysta, spółdzielczość zdaje sobie sprawę nie od dziś...

Przepisy mówią o możliwości wynajęcia mieszkania w wypadku wyjazdu za granicę...

Przepisy zezwalają też na wynajęcie części mieszkania (na przykład studentom), pod warunkiem niedoprowadzania do ewidentnego pogorszenia warunków mieszkaniowych...

Jak wygląda naprawdę wykorzystywanie mieszkań? Spróbujmy to przedstawić na przykładzie RSM „Bawelna”...

mieszka tam człowiek, który figuruje na przydzielu (ten się w ogóle nie zameldował), ale cudzoziemiec, który to mieszkanie wynajmuje...

Komisja chodzi więc o domy do domu, prosi o przydział i pyta. Czasem nie jest wpuśczone do środka...

Komisja jednak chodzi. Zdarza się, że w dużym mieszkaniu po zgonie części rodziny zostaje tylko jedna osoba...

— Jak to się stało, że mając w kraju wielu dobrych ekonomistów, popełniliśmy tak duże i tak poważne błędy gospodarcze?

— Po pierwsze: decyzje gospodarcze były podejmowane przez ludzi na wysokich stanowiskach...

— Dlaczego? — Ponieważ każda reforma gospodarcza natrafiała na skostniałe struktury władzy...

— Jakich zmian ma pan na myśli? — Zwiększenie reprezentatywności władzy, osignięcie rzeczywistości, suwerennej nadzędności...

— Ale przecież w komisji są także ci, którzy bezpośrednio przyczynili się do popełnienia błędów?

— To nie jest takie proste. Spróbujmy przyjąć się temu bliżej. Stosunkowo najliczniejsi są w komisji ci, którzy wprawdzie trzymali i nadal trzymają niektóre dźwignie steru rządów...

nie spoczynku, krytykowali nasz system gospodarczy i sposób rządzenia. Koła oni w oczy ludzi pamiętających ich stare grzechy...

— Mimo to, czy skład komisji jest najodpowiedniejszy?

— Pretensje pod adresem składu są z grubsza dwie: że jest za duży i że za dużo jest w nim osób na wysokich stanowiskach...

— Czy w takim razie możemy oczekiwać optymalnych wyników pracy komisji? — Jesteśmy w początkowej fazie prac, więc za wcześnie byłoby wyrokować...

— Formalnie — można. Istnieje nawet coś takiego. Członkowie komisji dostali dwa projekty: jeden opracowany przez zespół wyłoniony w komisji i drugi — opracowany przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne...

— Co dwa tygodnie odbywają się spotkania, na których dyskutujemy nad wstępnymi założeniami reformy. Zgodnie z planem, do końca grudnia komisja sformułowała ma tezy reformy...

— Nasze osiedla są proletariackie — stwierdza prezes spółdzielni. — Może gdzieś w Śródmieściu są hochszaplerzy zbijający kokosy na nędzy mieszkaniowej...

Nie oznacza to, że akcja nie jest potrzebna. Już do tej pory uporządkowała meldunki, stan wiedzy o mieszkaniach. I to chyba wszystko...

Sprawdzanie wykazało jednak, że opinia publiczna wyolbrzymia istnienie akurat tutaj rezerw mieszkaniowych. Te opowieści o całych blokach, w których połowa mieszkań jest podnajmowana...

Watyd przyznać, że głównym źródłem informacji są anonimowy. Rzadko listy podpisane są odważnie imieniem i nazwiskiem...

Okazuje się, że p. X. siedzi na placówce legalnie, a mieszkanie wynajął za zgodą spółdzielni. Albo że państwo Y. w ogóle nie mieszka...

Na zakończenie uprzejmie proszę o podpiśnięcie się pod listami, które adresowane są do redakcji. Rozumiem, że ktoś może kiedyś oberwać za szlachną krytykę...

zmian w danej dziedzinie gospodarki. — A jak pan, panie docencie, widzi program wyjścia z tej kryzysowej sytuacji?

— Za główny kierunek reformy powinniśmy przyjąć zreformowanie systemu planowania i kierowania centralnego. Moim zdaniem, niewątpliwym punktem jest społeczna warstwa planowania...

— Jak długo trwałoby przywrócenie normalnego stanu gospodarki? — Myślę, że trzy — cztery lata. — A jak się to wszystko odbije na warunkach naszego życia?

— Oczywiście, wszyscy musimy za to zapłacić, bo odzwrotenie gospodarki wymaga wyrzeczeń. Społeczeństwo musi się więc wyrzec myśli o rychłej poprawie warunków życia...

— Stosowanie przez rząd narzędzi ekonomicznych, a nie nakazów i zakazów, potrzebne jest między innymi po to, aby sektory prywatny i spółdzielczy były rzeczywiście autonomiczne...

— Stwierdzając, że przez 35 lat mieliśmy dobrą gospodarkę i nie popełniliśmy wszystkich tych błędów, to mając takie bogactwa naturalne, jakie mamy, taki potencjał i kadry...

— Można do Austrii... Ale to trudno tak powiedzieć. Naszej gospodarce brakuje przede wszystkim stabilności. Myślimy mieli wielkie wstępy i wielkie upadki...

— Dziś największe zniszczenia są w dziedzinie, którą przed dziesięć laty profesor Edward Lipiński nazwał strukturą moralno-społeczną. Jest ona dziś bardzo nadzarpnięta...

— Dziękuję za rozmowę. ALINA PONIATOWSKA / Rozmawiał: PAWEŁ TOMASZEWSKI

Z WIELKIEJ CHMURY

